peaasjalikult 15—60 ha ja ainult üksikud tõusevad kuni 250 ha või on vähemad kui 15 ha. Põllupidamises on valdamas seitsme põllu süsteem. Pala ümbruses pole haruldane ka kaheteistkümne põllu süsteem. Üksikuis külades leidub ka 4—5 põllu süsteemi, nagu Savastveres ja Torilas. Põlluharimises on märgata edasipüüdmise ja põllukultuuri tõstmise tungi. Üksikuis külades (Saburil, Savastveres ja Nõval) on ühes või teises talus mõni iganud põllutöö-riist — harksahk jne. olemas, kuid neid tarvitatakse ainult hädakorril ja üksikuil juhuseil, nagu harksahku muldamisel. Puuäkked on tarvitatavad siiski tavalisemalt (53. joon.). Üldiselt on aga püüd omandada põllutöömasinaid. Nii on aurujõulised rehepeksumasinad kõrvaldanud hobusejõulised. Samuti ilmuvad tarvitusele niidu- ja lõikusmasinad, hobu-

G. Pääsuke'se foto 1912 E. R. M. kogudest.

53. joon. Äestaja Alatskivi Vahela talus. Äestatakse raskete puuäketega. Paremal pool taga paistab sindel-viilkatusega kivist tall.

serehad, koorelahutajad, olgugi esialgu üksikuis taludes. Ka põllupinna parandamises, põhjavete kõrvaldamises, suurte rändrahnude lõhkumises ja äravedamises põldudelt ning kunstpõllurammu tarvitamises laudasõnniku kõrval on edu märgata. Soid on kuivatatud ja kultuur-heinamaadeks muudetud Kokoras, Palal ja Varnjas.

Külvatakse peale harilikkude viljade ka tatart ja peluskit loomadele. Laialdased (kuni 20% üld-pindalast) ja võrdlemisi rahuloldavad niidud ning karjamaad (ka umb. 20% üld-pindalast) ja põlluheina kasvatamine on heaks karjanduse arenemise aluseks, olgugi et tõukarja soetamise püüded taludes alles piiratud. Naelaveres on näha maakarja ja mõisates angeleid. Hobustekasvatuses on segaverd loomil enamus, klepreid leidub siiski kaunis tihti. Vähemate kodu-